

Брюксел, 20 февруари 2015 г.
(OR. en)

5510/15

JURINFO 3
PARLNAT 10

БЕЛЕЖКА

От: Работната група по електронно право (електронно право)

До: Корепер/Съвета

№ предх. док.: 15184/2/14 REV 2 JURINFO 52

Относно: Доклад относно достъпа до право

I. ВЪВЕДЕНИЕ

„Ignorantia juris non excusat“ (незнанието на законите не оневинява)

1. Правото на Европейския съюз има широка област на действие в установената от Договорите рамка. Правото на ЕС урежда не само общите положения, като напр. определянето на рамка за ЕС и начина, по който функционира, но включва и други аспекти от ежедневието на гражданите и стопанските субекти в Европа. Правилата, които уреждат признаването на развода и на решенията относно задължения за издръжка или въпроси, свързани с наследяването, са от основно значение за гражданите във всяка държава членка. По същия начин, корпоративното право, правилата относно функционирането на вътрешния пазар и процедурите по несъстоятелност са примери за въпроси от по-голям интерес за стопанските субекти.

2. Следователно достъпът до право е от основно значение. В този контекст в Работната група на Съвета по електронно право се провеждат технически обсъждания. В работната група участват представители на 28-те държави членки, на Службата за публикации, Комисията и Генералния секретариат на Съвета. Принос към работата на групата имат и представителите на Съда на Европейския съюз. Конкретната задача на работната група е да отговори на нуждите от по-добро разпространение на правните данни и координация на използваните технически средства, за да се осигури максимално улеснен достъп до европейското право и до правото на държавите членки, необходимо за прилагането на европейските инструменти.
3. В настоящия доклад се представят основните мерки, предприети по отношение на достъпа до европейско и национално право, както и възможностите за предоставяне на достъп до правото на трети държави, когато това е в интерес на Европейския съюз или държавите членки.

II. ДОСТЪП ДО ПРАВОТО

4. С оглед на упражняването от Европейския съюз на предоставените му от Договорите правомощия, институциите приемат регламенти, директиви, решения, препоръки и становища. Регламентите имат общо приложение. Те са задължителни в своята цялост и се прилагат пряко във всички държави членки. По тази причина е от изключително значение да се осигури незабавен достъп до това законодателство, което се инкорпорира в правните системи на държавите членки и поражда действие, без да са необходими допълнителни актове.
5. Директивите са обвързващи по отношение на постигането на даден резултат от държавата членка, до която са адресирани, като оставят на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат. Директивите трябва да бъдат транспонирани в правото на държавите членки посредством национални мерки. Този конкретен случай представлява пример за взаимната обвързаност на правото на Европейския съюз и правото на държавите членки.
6. Решенията са задължителни в своята цялост. Те са задължителни само за посочените в тях адресати. Препоръките и становищата нямат задължителен характер.

III. ДОСТЪП ДО ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКО РАВНИЩЕ

1. EUR-Lex

7. Превърнал се в незаменима платформа за достъп до правото, уебсайтът EUR-Lex е един от най-важните и дългогодишни продукти на Европейския съюз. Достъпен на адрес eur-lex.europa.eu, уебсайтът предоставя подробна информация относно правото на ЕС и на държавите членки, съдържа страници от Официален вестник на Европейския съюз и предлага значителна по обем информация относно законодателните процедури, подготвителните актове и съдебната практика на ЕС.
8. В непрекъснато развитие и с особен акцент върху нуждите на гражданите от правна информация, EUR-Lex добавя постепенно ново съдържание, което впоследствие придобива голямо значение. Докато първоначалните версии на уебсайта хостват чисто „европейско“ съдържание, порталът N-Lex съдържа връзки към националното законодателство. Уебсайтът предлага също все по-ефикасни и подробни търсачки, съобразени с нуждите и на гражданите, и на юристите.
9. Уебсайтът EUR-Lex се управлява от Службата за публикации на Европейския съюз, която от своя страна е сформирала управителен комитет, в който са представени различните институции на ЕС. Междуинституционалната работна група „Lex“ също подпомага работата на Службата за публикации.

2. Електронно публикуване в Официален вестник

10. На 7 март 2013 г. Съветът прие Регламент (ЕС) № 216/2013 относно електронното публикуване на Официален вестник на Европейския съюз. Регламентът, влязъл в сила на 1 юли 2013 г., постановява, че Официален вестник се публикува в електронна форма на официалните езици на институциите на Европейския съюз. Единствено публикуваният в електронна форма Официален вестник е автентичен и има правно действие.

11. При извънредни обстоятелства публикуването на електронното издание на Официален вестник може да се окаже невъзможно поради непредвидена и извънредна неизправност в информационната система на Службата за публикации. В тези случаи единствено печатното издание на Официален вестник е автентично и поражда правно действие.
12. Електронното издание на Официален вестник е придружено с усъвършенстван електронен подпис и се предоставя на разположение на обществеността на уебсайта EUR-Lex в актуален формат и за неограничен период. Справките с Официален вестник са безплатни.
13. Приемането на регламента представлява ключова стъпка към осигуряването на достъп до правото на ЕС и гарантира правна сигурност за гражданите, стопанските субекти и институциите, както и опростен, директен и удобен достъп.

3. Писмени преводи

14. Регламент № 1 на Европейската икономическа общност, публикуван в Официален вестник от 6 октомври 1958 г. и изменян в резултат на последователните присъединявания на нови държави членки, определя езиците, които следва да се използват в приеманото от Европейския съюз законодателство. Понастоящем всички правни актове са достъпни на 23-те езика на институциите на ЕС, както и на 24-ти език в случай на регламенти, приети от Съвета и Европейския парламент в рамките на обикновената законодателна процедура. Това гарантира, че законодателството, приемано на равнището на ЕС, е напълно разбираемо и достъпно и че се представя едновременно на всички езици на Европейския съюз при пълно зачитане на националната култура на държавите членки.

4. Глосари на ЕС — Eurovoc

15. Актовете на ЕС са строго специфични и съдържат голям обем понятия, от което произтича и неотложната необходимост от инструменти за каталогизиране на тези концепции. В действителност, разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държава членка с оглед на определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Европейския съюз, което трябва да бъде направено, като се отчитат контекстът на разпоредбата и целта на разглежданата правна уредба¹.
16. Предвид изложеното по-горе Европейският съюз състави Eurovoc, речник на понятията, използвани във всички области на правото на ЕС. В отговор на нуждите на потребителите и предвид естеството на Европейския съюз, речникът е достъпен на всички езици на ЕС. Благодарение на глосарите потребителите, които търсят информация за дадено понятие, могат да открият съответстващата концепция на друг език.

5. Стандартизация на метаданни

17. Стандартизацията на метаданни автоматично способства за постигането на по-ефективно разпределение на информацията онлайн. За целта европейските институции учредиха междуинституционален комитет за поддържане на метаданни, чиято роля е да определи общите метаданни, правилата и протоколите за обмен и минималния набор метаданни. В същия контекст институциите на ЕС и някои държави членки работят за въвеждането на европейски идентификатор на законодателството (ELI) (вж. по-долу).
18. Чрез работата си за стандартизация на метаданните ЕС цели да подобри достъпа до предоставяната онлайн информация и като цяло да гарантира по-добро представяне и достъп до правото.

¹ Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, точка 32.

6. Консолидация и кодификация

19. На равнището на Европейския съюз се прави разграничение между понятията консолидация и кодификация. Двете понятия могат да се използват в националните правни системи на държавите членки и в друг смисъл.
- а) консолидация
20. Консолидацията е процес, при който разпоредбите на основния акт и на всички последващи изменения се обединяват в един текст. Обединяването се извършва само в постановителната част (съображенията в консолидирания акт са съображенията на основния акт). Целта е правните актове на ЕС да бъдат представени на гражданите в четлива форма. По този начин консолидацията допринася съществено за улесняването и опростяването на достъпа до информацията относно правото на ЕС.
21. Консолидацията обаче не включва приемането на нов правен акт и следователно не поражда правно действие. Консолидацията се прави от Службата за публикации и консолидираните текстове се добавят в базата данни на EUR-Lex.
22. Службата за публикации ежедневно консолидира правни актове на ЕС на всички официални езици. Консолидираните текстове на регламенти, директиви и решения се актуализират системно на различните езикови версии веднага след публикуването на акт за изменение в Официален вестник на Европейския съюз. Освен това консолидацията представлява основа за кодификацията и преработката.
23. В края на 2014 г. има повече от 3 650 правни акта, които са в сила и се консолидират редовно (консолидирани групи), обединяващи около 15 000 отделни акта. Тези групи не представляват всички достижения на правото на ЕС, тъй като има актове, които никога не са били изменяни, както и актове, които се прилагат за кратък период и не се консолидират.

24. През последните години се публикуват средно около 1 000 000 страници годишно във формат PDF на всички официални езици на ЕС.
- б) кодификация и преработване
25. Процесът на кодификация има за цел да отмени актовете, избрани за кодификация, и да ги замени с един акт, без да се внасят никакви промени по същество.
26. Поради това кодификацията се прави от институцията, която е приела първоначалния акт в съответствие с посоченото в Договорите. Получените впоследствие актове имат правна валидност и се публикуват в серия L на Официален вестник.
27. Преработването представлява приемане на нов правен акт, който включва в един текст както съществените изменения, внесени в предишния акт, така и неизменените разпоредби на този акт. Новият правен акт заменя и отменя предишния акт.
28. Трябва да се направи повече за създаването на условия за приемане на кодифицирани версии или преработване на актове за изменение на съществуващи инструменти, тъй като по този начин могат да бъдат избегнати множеството отделни актове за изменение, които често затрудняват разбирането на законодателството.
29. Особено важен тук е фактът, че на 28 ноември 2001 г. Европейският парламент, Съветът и Комисията приеха Междуинституционално споразумение относно по-структурирано използване на техниката за преработване на нормативни актове (2002/C 77/01).

30. Наскоро Европейският парламент, Съветът и Комисията за първи път постигнаха споразумение да направят преработка в рамките на законодателната процедура; постигнатото споразумение беше под формата на съвместно решение на Европейския парламент и на Съвета, съгласувано с Комисията. Въпросното преработено предложение беше регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1346/2000 относно производството по несъстоятелност.
31. Ако техниката за преработване се използва по-широко, а актовете за изменение се кодифицират при приемането им, гражданите ще разполагат с пълните, четливо представени текстове, които имат правно действие.

IV. НАЦИОНАЛНО ПРАВО

а) законодателство

і) N-Lex

32. Стартирал през 2006 г., сайтът N-Lex има за цел да предоставя информация относно националното законодателство във всички държави — членки на ЕС.
33. N-Lex съдържа един формуляр за търсене на всички езици, който показва резултати от националните бази данни на държавите членки. Използвана заедно с Eurovoc, системата позволява на гражданите да търсят непознати за тях понятия на техния език или в собствената им национална система.

34. Макар да представлява предимство, многоезичието на Европейския съюз може да се разглежда и като съществено предизвикателство от гледна точка на достъпа до правото, тъй като предоставянето на достъп до националните уебсайтове, съдържащи законодателство, няма да е от голяма полза, ако липсва превод. Тук следва да се отбележи, че за да помогнат за разбирането на правните инструменти от читателите, някои държави членки предоставят превод на националното си законодателство на друг език на ЕС. Наред с това се предвижда също (вж. по-долу) да се предостави връзка към инструмент за автоматизиран превод, осигуряващ превод на резултатите от търсенето; това ще позволи на потребителите да правят справка с информацията относно правото на държавите членки, която е изчерпателна, достъпна и разбираема.

ii) национални мерки за прилагане

35. Оптималният достъп до правна информация за гражданите означава не само достъп до всички европейски инструменти, а и достъп до националните мерки за прилагане на европейското право. В настоящия си вид EUR-Lex предоставя информацията относно директивите, приети на равнище ЕС, както и набор от метаданни относно мерките за прилагане, приети от държавите членки за изпълнение на тези директиви.

36. В този контекст възниква необходимост от свързване на двете групи информация, като Съветът, Комисията и Службата за публикации разглеждат в рамките на Работната група по електронно право възможностите за създаване на подобна система за връзка. Създаването на подобна система ще предложи на гражданите не само достъп до директивите, но и до разпоредбите на националните мерки за прилагане на тези директиви. Работната група по електронно право понастоящем разглежда техническите аспекти на предоставянето на ефективен, надежден и актуализиран достъп до националните мерки за прилагане, за да се гарантира по-голяма прозрачност, като същевременно се ограничи дублирането на информацията. Протичащите в момента обсъждания относно ELI засягат също въпроса с препратките към националните мерки за прилагане.

iii) автоматизиран превод

37. Използването на различни езици в Европейския съюз представлява огромно предизвикателство от гледна точка на достъпа до правна информация. Каталогизираната информация може да бъде наистина от полза единствено ако потребителят я разбира.
38. Освен това самото естество на правната информация прави предизвикателството още по-голямо. Читателят трябва да съумее напълно да разбере значението на използваното понятие, за да се избегне рискът от грешна интерпретация.
39. Европейската комисия предоставя услуга за автоматизиран превод (MT@EC) от юли 2013 г. Потребителите, които търсят информация на портала N-Lex, имат достъп до тази услуга чрез наличната на портала връзка. Услугата следва да се разглежда като източник на обща информация, който дава възможност на потребителя да добие обща представа за резултатите от търсенето, въз основа на което впоследствие да се консултира със специалист, ако е необходимо. Следва да се отбележи, че при някои езикови комбинации преводът продължава да е проблематичен и трябва да се подобри.

iv) национални глосари: Legivoc

40. Сложното естество на юридическите термини във всяка национална система и различията между тях пораждаат необходимост от разработването на проект за съставяне на глосари на законодателството на държавите членки.
41. Изготвянето на глосар на дадено национално законодателство представлява още по-голямо предизвикателство от изготвянето на глосар на европейско равнище. На първо място, това се дължи на факта, че специализираните знания са разпределени в редица центрове, което прави подготвителната работа по събирането на юридическата терминология изключително важна. Второ, тъй като всяка система е автономна, в многоезична среда сходни термини могат да имат различно значение в различните държави членки, както и различни термини могат да имат еднакво или сходно значение. Поради тази причина е необходимо да се изгради дървовидна структура от подходящи връзки.

42. Пилотният проект Legivoc, инициран от френската делегация, представи първоначалната рамка на глосар, съставен от някои национални глосари. Въз основа на глосара ще се улесни концептуалното приравняване на националните юридически термини.
- v) ELI (европейски идентификатор на законодателството)
43. През 2012 г. Съветът прие заключения за приканване към въвеждането на европейски идентификатор на законодателството (ELI) (ОВ С 325, 26.10.2012 г., стр. 3).
44. Съветът изрази становище, че е важно да се постигне целта за предоставяне на достъп до информация относно правните системи на ЕС и на държавите членки и за създаване на полезен инструмент, който да служи на гражданите, юристите и органите на държавите членки.
45. Нуждата от предоставяне на достъп до правото е отчасти задоволена от наличието на правна информация в електронен вид и от широко разпространеното използване на интернет. Същевременно обменът на правна информация е в голяма степен ограничен от съществуващите различия между отделните национални правни системи и между техническите системи, които се използват за съхранение и публикуване на законодателството чрез съответните уебсайтове. Това възпрепятства оперативната съвместимост между информационните системи на националните и европейските институции, независимо от нарастването на броя документи, достъпни в електронен формат.
46. Въвеждането на ELI е насочено към преодоляване на тези проблеми. Използването на единни идентификатори, структурирани метаданни и онтология при обозначаването на националното законодателство в официалните и държавните вестници ще направи търсенето и обмена на информация по-ефективни, лесни за потребителя и по-бързи, като същевременно предостави ефикасни механизми на търсене за законодателите, съдиите, юристите и гражданите.

47. Законодателството ще бъде обозначавано с единен идентификатор, който да е разпознаваем, да може да се чете и разбира както от хора, така и от компютри, и да е съвместим със съществуващите технически стандарти. В допълнение ELI предлага набор от елементи (метаданни) за описване на законодателството в съответствие с препоръчана онтология. ELI следва да гарантира ефективен по отношение на разходите публичен достъп до надеждно и актуализирано законодателство. Като извлича полза от постепенно оформящата се структура на семантичната мрежа, която дава възможност информацията да бъде директно обработвана както от компютри, така и от хора, ELI ще позволи автоматичното споделяне на данни, като по този начин ще повиши скоростта, ефикасността и капацитета на обмена на информация.
48. Следователно ELI отчита не само сложния и специфичен характер на съществуващите национални и европейските правни системи, но и промените в правните текстове (напр. консолидирани версии, отменени актове и др.). Той е проектиран да се въведе като надстройка на съществуващите системи, която използва структурирани данни. Може да бъде въведен от държавите членки при избрано от тях темпо.
49. Въвеждането на европейския идентификатор на законодателството (ELI) става на доброволен принцип. Към настоящия момент Службата за публикации и няколко държави членки въвеждат ELI.
- vi) Мрежа за законодателно сътрудничество
50. С резолюцията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 20 декември 2008 г. беше създадена мрежа за законодателно сътрудничество между министерствата на правосъдието в Европейския съюз.
51. През 2001 г. беше създадена защитена електронна платформа (www.legicoop.eu), която се използва от министерствата на правосъдието в Европейския съюз. С повече от 4 000 искания и отговори, обменени в нейните рамки от създаването ѝ, платформата архивира онлайн съществена информация и дава възможност за консултации и сравнителни проучвания в правната област чрез уникален и ефикасен инструмент за комуникация. Поради тази причина кореспондентите за всяка държава членка използват мрежата, за да гарантират важния обмен на съществена информация относно действащото законодателство, законодателните и съдебните системи и планираните реформи.

б) Съдебна практика

і) европейски идентификатор за съдебна практика (ECLI)

52. През 2011 г. Съветът прие заключения за насърчаване на доброволното въвеждане на европейски идентификатор за съдебна практика и на минимален набор от еднотипни метаданни за съдебната практика (ОВ С 127, 29.4.2011 г., стр. 1).
53. Необходимостта от предоставяне на достъп до правото следва да служи на целта за разпространение на информацията относно правните системи на ЕС и държавите членки и на целта за създаване на полезен инструмент за гражданите, юристите и органите на държавите членки.
54. Познаването на същината и приложението на правото на Европейския съюз не може да се постигне единствено като се ползват правните източници на ЕС; съдебната практика на националните съдилища също трябва да се има предвид, в т.ч. решенията за отправяне на преюдициално запитване, решенията след преюдициално заключение и решенията за пряко прилагане на правото на ЕС. Освен това по-добрият трансграничен достъп до съдебната практика на държавите членки и европейските съдилища улеснява сравнителните проучвания в правната област и стимулира придобиването на знания за различни правни култури.
55. В проучване¹, проведено от Работната група на Съвета по електронно право, беше установено, че проблемите, свързани с достъпа до съдебната практика, се дължат, освен на многоезичието, до голяма степен и на липсата на еднотипни идентификатори и метаданни. На национално равнище съществуват различни системи за обозначаване, някои от които се определят от съда, а други — от системния оператор. Базите данни за търсене в съдебната практика на различни държави членки понякога изобретяват своя собствена система за обозначаване или заимстват една или повече от националните системи за номериране. Това затруднява неимоверно много търсенето и цитирането на съдебна практика в трансграничен контекст, тъй като идентификаторите, които се дават от една система, може да са несъвместими с други системи.

¹ 12907/1/09

56. За да се улесни бъдещото развитие на базите данни за съдебна практика, както и за се удовлетворят нуждите на юристите и гражданите, се смята, че е изключително важно да се въведе обща система на обозначаване, цитиране и метаданни за съдебната практика.
57. Съдебните решения следва да бъдат обозначавани със стандартен идентификатор, който да е разпознаваем, да може да се чете и разбира както от хора, така и от компютри, и да е съвместим с техническите стандарти. Същевременно следва да е възможно националните системи за обозначаване на съдебната практика да работят успоредно с подобен европейски стандарт, както и този европейски стандарт да се използва като единствен национален стандарт от желаещите държави.
58. Тъй като организацията на съдилищата и ИТ приложенията, които се използват от съдилищата, варират не само между държавите членки, но и вътре в тях, следва да е възможно да се използва система за обозначаване и метаданни във всеки съд.
59. Държавите членки бяха приканени да въведат доброволно на национално равнище европейския идентификатор за съдебна практика заедно с минимален набор от единни метаданни за съдебната практика. Към настоящия момент няколко държави членки вече са въвели на национално равнище европейския идентификатор за съдебна практика.

ii) JURE

60. Базата данни JURE съдържа решения, постановени от съдилищата на държавите — членки на ЕС, от съдилищата на Исландия, Норвегия и Швейцария по целесъобразност и от Съда на Европейския съюз съгласно посочените по-долу конвенции и регламенти:
- Брюкселската конвенция (1968 г.)
 - Конвенцията от Лугано (1988 г.)
 - Регламента „Брюксел I“ (2000 г.)
 - Регламента „Брюксел II“ (2000 г.)
 - Новия регламент „Брюксел II“ (2003 г.)
 - Новата конвенция от Лугано (2007 г.)

61. Понастоящем решенията са налични само на езика, на който са постановени.
62. Резюме на всяко решение е налично също на френски, английски и немски език (както и на оригиналния език, ако съответната държава е представила резюме).
63. Решенията, включени в базата данни JURE, са достъпни на сайта EUR-Lex в раздел „Национално право“, подраздел „JURE“. Там е поместено и съдържанието на предишната база данни JURE. Държавите членки активно актуализират тази база данни, като добавят в нея новата съдебна практика.
- iii) Мрежа на председателите на върховните съдилища
64. Създадена през 2004 г., мрежата на председателите на върховните съдилища на Европейския съюз осигурява платформа за комуникация между върховните съдилища в ЕС. Наред с насърчаването на дебата по въпроси от общ интерес, контактите, установени между председателите на върховните съдилища, доведоха до създаването през 2007 г. на общ портал на съдебната практика, чиято търсачка позволява търсене в други търсачки.
- iv) Асоциация на държавните съвети и на върховните административни съдилища на Европейския съюз
65. Асоциацията на държавните съвети и на върховните административни съдилища на Европейския съюз (АСА-Eurore) включва Съда на Европейския съюз и държавните съвети или върховните административни съдилища на всяка държава — членка на Европейския съюз. Съдилищата и институциите със сходни правомощия на държавите, които водят преговори за присъединяване към Европейския съюз, могат да бъдат включени като наблюдатели.

66. Философията, на която се основава асоциацията, е обмен на идеи и опит по въпроси, свързани със съдебната практика, организацията и работата на членовете ѝ при изпълнение на техните задължения, било то съдебни или консултативни, особено по отношение на правото на ЕС. За целта асоциацията насърчава контактите и обмена на информацията между своите членове и наблюдатели, и съдилищата на ЕС.
67. Асоциацията създаде база данни, съдържаща главно решения, становища и проучвания на членовете ѝ. Тази база данни обединява две отделни бази, първата от които (Dec.Nat.) съдържа национални решения, а втората (JuriFast) — досиета с преюдициални запитвания (въпроси, отправени към Съда на Европейския съюз, неговите отговори и решенията, постановени на национално равнище след получаването на отговор) и национални решения за тълкуване на правото на ЕС.

V. СВОБОДНО ДОСТЪПНИ ДАННИ

68. Целта на портала на ЕС за свободно достъпни данни (<http://open-data.europa.eu>) е да събира и да разпространява свободно достъпни данни на институциите, агенциите и другите органи на ЕС. Друга инициатива има за цел да създаде паневропейски портал за свободно достъпни данни, който да обедини и да разпространява свободно достъпни данни от местните, регионалните и националните портали на държавите — членки на ЕС.

69. И двата портала представляват каталози с метаданни, чиято цел е да осигурят оперативна семантична съвместимост на равнище метаданни с оглед на създаването на връзка между набори от данни.
- a) Свободно достъпни данни на равнище ЕС
70. Порталът за свободно достъпни данни на ЕС (<http://open-data.europa.eu>, ODP) е създаден с Решение 2011/833/ЕС на Комисията, за да се улесни публичният достъп до свободно достъпни данни, да се насърчи повторната употреба и да се стимулира икономическата активност. Порталът е единственото място за достъп до свободно достъпни данни на институциите, агенциите и другите органи на ЕС.
71. Създаването му е част от по-машабна стратегия за насърчаване на широкия и безплатен достъп до информацията, изготвяна от или за правителствата на европейско равнище. Необходимостта да се премине към свободно достъпни данни беше призната от Европейския съвет през октомври 2013 г.
72. Наред със задълженията си съгласно Решение 2011/833/ЕС на Комисията, службите на Комисията трябва да подават в портала данни, изготвени от или за тях, като другите институции, агенции и органи се приканват да правят същото. Порталът позволява лесно търсене, изтегляне и повторно използване на разширяващ се набор от данни с търговска и нетърговска цел чрез каталог на общи метаданни. По този начин данните на институциите и агенциите на ЕС стават по-видими и лесно откриваеми, което от своя страна способства за повишаване на тяхната откритост и прозрачност.
73. В края на 2014 г. източниците на информация, които подават данни в портала за свободно достъпни данни, достигнаха 43 (26 служби на Комисията, Комитетът на регионите, Европейската инвестиционна банка и 15 агенции), предоставяйки достъп до приблизително 6 650 набора от данни.

б) Свободно достъпни данни на равнище държави членки

74. Многогодишният план за действие за периода 2014—2018 г.в областта на европейското електронно правосъдие (2014/С 182/02) предвижда създаването на неформална група, която да представя резултатите от работата си на Работна група на Съвета по електронно право. Целта е да се обсъди и изготви метод, който да се прилага по отношение на свободно достъпните данни в областта на правосъдието.

VI. ДОСТЪП ДО ПРАВОТО НА ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

75. Достъпът до информация чрез EUR-Lex, N-Lex и европейския портал за електронно правосъдие понастоящем е практически ограничен до юридическа информация относно правото и съдебната практика на Европейския съюз и неговите държави членки. Все пак може да е желателно да се направи повече и да се разшири обхватът на наличната юридическа информация, като се включи достъп до правото и съдебната практика на трети държави.

76. Вече се обмислят възможните начини за подобряване на достъпа до правото и съдебната практика на трети държави. В действителност подобен достъп може да бъде от интерес дори и във връзка с прилагането на инструменти, приети на равнище ЕС. Например, член 2 от Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) постановява, че всяко право, независимо от това, дали е правото на държава членка или на трета държава, може да се прилага към договор, включен в обхвата на регламента. Това означава, че в определени ситуации съд на държава членка трябва да приложи правото на трета държава, с която случаят има особена връзка. Освен това, други ситуации от ежедневието на гражданите или професионалната работа на дружествата или юристите могат да изискват или да демонстрират ползата от достъп до правото на други държави.

77. Някои държави членки имат правила, които позволяват на техните съдилища или други органи да придобиват информацията относно правото на други държави. Тези правила посочват органа, който е компетентен да задава въпроси относно правото на други държави. В тях се разрешава също и получаването на становища от вещи лица. Освен това почти всички държави членки са страни по Европейската конвенция за обмен на правна информация между държави.
78. Целесъобразно е да продължат да се проучват възможностите за улесняване или разширяване на достъпа до правото на трети държави. На какъв етап са обсъжданията?
- i) държавите, страни по Конвенциите от Лугано
79. ЕС поддържа специални отношения с държавите, подписали Конвенциите от Лугано (Швейцария, Норвегия и Исландия). В този контекст се осъществяват редовни контакти с представители на Швейцария, Норвегия и Исландия за обсъждане по-специално на базите данни на съдебната практика, свързана с прилагането на конвенциите. Въз основа на това специфично сътрудничество страните по Конвенциите от Лугано демонстрират и особен интерес по отношение на работата на Съвета по семантичната мрежа, като освен това участват пряко в обсъжданията относно ELI и ECLI. Целта е с течение на времето да се разработят семантични мрежови решения, така че страниците със законодателство и съдебна практика на въпросните държави също да съдържат препратки към ELI и ECLI, като по този начин се насърчава лесният, автоматичен достъп чрез страниците на ЕС и на неговите държави членки.
- ii) Хагска конференция по международно частно право
80. В Хагската конференция по международно частно право участват голям брой държави. Съветът по общи въпроси и политика на Конференцията прикани Постоянното бюро да продължи да следи развитието в областта на достъпа до съдържание до правото на други държави.

81. Като се има предвид, че семантичните мрежови инструменти, разработени по инициатива на Европейския съюз, могат с оглед на тяхната гъвкавост да бъдат предоставени на всяка национална система, бяха осъществени контакти за проучване на тези решения. Европейският съюз ги представи на Съвета по общи въпроси и политика на Хагската конференция по международно частно право през април 2014 г. Ще продължи да се следи отблизо бъдещото развитие в тази област.

iii) Инициативи на държавите членки

82. С посредничеството на две свои държави членки ЕС поддържа контакти и с Ибероамериканската среща на върха в областта на правосъдието — орган, в който участват държави от Южна и Централна Америка. Тъй като тези държави също биха желали да насърчат онлайн достъпа до право, с тях бяха осъществени контакти с оглед на представянето на разработените от Европейския съюз семантични мрежови решения.

83. Една от държавите членки информира Работната група и относно резултатите от схемата за побратимяване с Мароко, която включва и представяне на ELI.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

84. Европейският съюз, като отчита значението на въпроса за достъп до правото, разработи инструменти и платформи за улесняване и разширяване на достъпа до право за гражданите, включително и за юристите, дружествата и институциите на равнището на държавите членки и на ЕС. Тази работа вече донесе резултати и трябва да продължи.

85. Настоящият доклад е изготвен за обществено разпространение.

86. Работната група на Съвета по електронно право ще продължи да следи работата и предлага редовно да се изготвят доклади относно постигнатия напредък, поне веднъж на пет години.